

De planerade anläggningarna vid Åre.

Den nationella uppryckning, som karakteriserat de sista årens Sverige, har sträckt sina verkningar till snart sagdt alla olika områden.

Hvad vårt turist- och idrottsväsen beträffar, så har äfven inom dessa områden onekligen mycket blifvit gjordt för att göra vårt land känt. Man behöfver ju blott nämna besöket sistlidne sommar af de engelska journalisterna och våra duktiga idrottsmäns framgångar i Athén och nu senast inom vintersportens område. Vårt land torde helt enkelt vara på god väg att blifva känt och populärt på dessa områden. Men äro vi då fullt rustade att skörda frukterna af detta gynsamma förhållande? Denna fråga kan ingalunda besvaras jakande.

Hvad turistväsendet beträffar, så lida vi i viktiga delar af vårt land stor brist på förstklassiga hotell, där den resande turisten såsom i andra turistländer finner den komfort han söker, och som kan locka till en längre tids uppehåll, och hvad sportväsendet beträffar, så äro vi i olikhet med exempelvis Schweiz och Norge så godt som blottställda på platser, ordnade för bedrifvandets af vinteridrott i större omfattning, och med ett någorlunda pålitligt vinterklimat.

De planerade anläggningarna vid Åre skulle i hög grad bidra till att afhjälpa dessa brister, på samma gång de skulle hafva till följd ett fullständigare utnyttjande än hittills af de möjligheter, som Åre såsom luftkurort redan visat sig äga.

Läge. Det för de projekterade anläggningarna afsedda området är beläget invid och omkring Åre järnvägsstation

vid jämtländska stambanan 692 km. från Stockholm, 162 km. från Trondhem och 106 km. från Östersund, och står genom dagliga och bekväma kommunikationer i förbindelse ej endast med den yttre världen, utan äfven med andra i turist- och sporthänseende bemärkta platser i Jämtland. Området sträcker sig från järnvägsstationen upp mot fjället och omfattar större delen af Åreskutans södra sluttning från toppen, som är belägen på en höjd öfver hafvet af 1,419 meter ned till den af den majestätiska Indalsälven bildade Åresjön med en höjd öfver hafvet af 373 meter.

Terrängens beskaffenhet. Det disponerade områdets terrängförhållanden äro så att säga skapade för här planerade anläggningar.

Under det att terrängen närmast järnvägen och landsvägen är plan och synnerligen lämplig för ett tätare bebyggande, stiger densamma allt mer och mer längre upp mot fjället, där och hvar bildande terrassformigt belägna platåer, inbäddade i frodig barrskog.

Denna del af området, som är utomordentligt naturskön, genomflytes dessutom af Mörviksån, som under sitt lopp bildar en rad af härliga forskaskader.

Tack vare de på alla håll omgifvande fjällryggarna råder här också under de vildaste stormar ett nästan fullständigt och rogifvande lugn.

En härligare plats för uppförandet af hotell och villor torde näppeligen stå att finna.

Åreskutans första fjällafsats, den s. k. Mörvikshummeln, med en höjd öfver hafvet af 895 meter och hvarifrån en storartad utsikt öfver nejden erbjuder sig, avslutar så att säga den skogklädda delen af området och nås redan nu, ehuru med relativt stor ansträngning utefter en öfver området gående turistväg.

Marken i hela denna dal är starkt grusblandad, hvarför vägarna äfven efter regnskurar äro jämförelsevis torra. Detta förhållande torde äfven förklara den nästan fullständiga *frånvaron af mygg*, som i många andra fjälltrakter utgör en formlig plåga.

Det omgifvande landskapet. Få svenska landskap torde erbjuda en så skönt egendomlig och växlande natur, som detta.

Där finnas alivarliga granskogar och leende björkdungar, majestätiska fjäll och bördiga åkerfält, väldiga vattenfall och täcka skogssjöar. Hvarthän man vänder ögat samma omväxling af höga berg och djupa dalar, en natur lika vacker såväl sommar som vinter.

Utom Åreskutan, Jämtlands stolta fjälldrottning, synes där Mullfjället med dess långt inpå sommaren snötäckta branter, och som fonddekoration reser sig Renfjället med dess mjuka, buktande linier.

Ej långt från Åre bildar Indalsälven två af sina naturskönaste och största vattenfall, nämligen Tännforsen och Ristafallen, och ofta göras äfven utflykter till de bekanta, ej långt aflägsna Handölsforsarna och Storbofallet.

Fakt och fiske. För dem som äro intresserade af dessa idrottsgrenar torde få trakter i vårt land erbjuda sådana möjligheter. De jämtländska fjällen utöfva som bekant sedan gammalt en stor attraktion på våra jägare, och i de krinliggande sjöarna och forsarna finnes riklig tillgång på laxöring och röding.

Luften i dessa trakter är utomordentligt lätt, torr, ren och dammfri; den verkar i hög grad stärkande, härdande och upplifvande, samt utöfvar ett starkt inflytande å ämnesomsättningen i kroppen.

Ej under därför, att Åre kunnat utveckla sig till hvad det redan nu är, nämligen en af *Sveriges främsta luftkurorter*. Allt sedan år 1884, då järnvägsrestauranten öppnades, har Åre gått raskt framåt och äger ej mindre än tre hotell.

Under sistlidne år besöktes Åre af ej mindre än 800 fasta s. k. luftgäster och dessutom af 2,000 tillfälliga turister.

Centralplats för vinteridrott. Dess relativt jämna vinterklimat, de stora höjdskillnaderna, den utomordentliga terrängen, och närvaron af en stor sjö, allt detta gör, att platsen så att säga är skapad till vinteridrottsplats, och hänvisas i detta hänseende till hvad nedan sägs under »Sportintresset».

Vid det besök, som Englands mest framstående skidlöpare gjorde i dessa trakter våren 1906, och under hvilket besök rätt omfattande skidturer i trakterna af Storlien och Åre företogs, uttryckte dessa sin förtjusning särskildt öfver Åre och dess sportförhållanden. I Ny Tidning för idrott, numret af den 26 april 1906, redogör en af deltagarne, Mr. E. D. Richardson, president of Ski Club of Great Britain, för denna färd. Efter en beskrifning af vistelsen i Storlien uttalar sig herr R. på följande sätt:

»How shall I in the compass of a short article describe the delights of Åre?

We all fell in love with the place at first sight and we are all confident that our affection will be of a lasting order. Storlien posses many advantages — not the least being its extra height above the sea — and one who visits Jämtland should fail to use it as a center for at least a week. But Åre — the very name suggests the beautiful! The expanse of frozen lake, the long easy slopes of the Mullfjället which alas! we never were able to visit, the steeper Renfjället with its woods and straight steep rides cut through them; and then mighty Åreskutan itself so close at hand, where every kind of ground and every kind of snow is to be found. I do not believe that any better ski-ing ground either for novice or expert is to be found anywhere.»

— — — — —
Att denna framstående engelska skidlöpare, som oförskräckt »tager» Fiskartorpsbacken, och som är väl förtrogen med idrottsförhållandena såväl i Skottland som i Schweiz och Norge, uttryckt sig på detta sätt, torde utgöra den bästa borgen för, hvad Åre skulle kunna blifva i detta hänseende, och det torde ingalunda vara för mycket att påstå, att Åre äger alla förutsättningar att blifva en internationell attraktion inom detta område.

Att Åre i turisthänseende skulle komma att gå en stor framtid till mötes, behöfver knappast särskildt framhållas efter hvad ofvan blifvit sagdt.

Endast en sak torde härvidlag förtjäna att ytterligare

framhållas, nämligen den, att det kunde antagas, att en stor del af den internationella turistström, som årligen besöker Trondhjem, på grund af de bekväma kommunikationerna, och genom attraktionen af en sådan plats som Åre, skulle kunna ledas in öfver svenskt territorium, och blifva hela vårt lands turistväsen till ovärderlig båtnad.

* * *

Under hänvisning till de allmänna uppgifter och synpunkter, som återfinnas i förestående, öfvergår jag härmed till en närmare redogörelse för

Åreprojektets innebörd.

Projektet afser: dels att vidtaga sådana anordningar, att platsen kan blifva en af det svenska turistväsendets stödjepunkter,

dels att genom ett rationellt utnyttjande af platsens egenomliga terrängförhållanden, därstädes åvägbringa en Centralplats för vinteridrott, samt slutligen, att på samma gång förestående ändamål vinnas, åstadkomma ett fullständigare utnyttjande än hittills af de möjligheter, som Åre såsom luftkurort redan visat sig äga.

Ofvanstående ändamål skulle med utsikt till tillfredsställande ekonomiskt resultat på följande sätt vinnas:

- a) genom inköp af markområde på södra sluttningen af Åreskutan, jämte vattenrätten i Ullån, Bräckebacken och en del af Mörviksån;
- b) genom att i ungefärlig öfverensstämmelse med af Arkitekten P. Hallman uppgjord plan stycka och försälja tomter från den del af nämnda markområde, som är belägen invid och i närheten af Åre järnvägsstation;
- c) genom att bygga och trafikera en från stora landsvägen vid Åre till Mörvikshummeln, genom i mom. b) nämnda område, gående bergbana med anhaltstationer å lämpliga höjdplan;

- d) genom att utefter i mom. c) nämnda bergbana bygga hotell och villor eller ingå som intressent uti hotell-företag, samt försälja färdigbyggda villor och eventuellt drifva hotellrörelse;
- e) genom att utnyttja vattenkraften i Ullån samt eventuellt Bräckebacken och drifva rörelse för distribution och försäljning af elektrisk energi inom Åre och Undersåkers socknar, samt slutligen
- f) att drifva annan sådan verksamhet, hvartill inköpt markområde jämte vattenrätt kan föranleda.

Innan jag öfvergår till en närmare beskrifning öfver ofvan nämnda olika moment, jämte utredningar och kostnadsberäkningar torde en kort *orienterande redogörelse* för, huru härigenom de olika uppställda ändamålen skulle tillgodos vara på sin plats.

Turistintresset. Genom inköp af förutnämnda jordområde från Åresjön t. o. m. Åreskutans topp, kan den nuvarande uppfartsvägen, som till hela sin längd går öfver det disponerade området förbättras och delvis omläggas, hvarjämte de nuvarande anordningarna för tillhandahållandet af förfriskningar m. m. såväl å Mörvikshummeln som vid Åreskutans topp kunna på ett tillfredsställande sätt ordnas. Genom bergbanan till Mörvikshummeln's platå nås bekvämt en af de vackraste utsiktsplatserna i hela Jämtland, och väl kommen till denna platå, har man tillryggalagt den för fotvandrarerna besvärligaste delen af vägen till Skuttoppen och ungefär hälften af hela stigningen. Det å den s. k. Östra platån planerade turishotellet, som på samma gång utgör bergbanans mittpunkt, kommer att ligga på en höjd öfver hafvet af c:a 570 meter med fritt och öppet läge åt söder. Föröfrigt blir det inbäddadt i den frodigaste barrskog och väl skyddadt för hårda vindar samt erbjuder en idealisk uppehållsort för turister.

Sportintresset. Söder om järnvägen, d. v. s. mellan denna och Åresjön, är marken jämn och horisontal, och anlägges här enligt den Hallmanska planen en sportpaviljong. Utanför denna paviljong å sjön anordnas banor för all möjlig

isidrott samt vid behof traftäffingsbana. På sommaren utgör samma paviljong fonden till den idrottsplats, som här å den plana terrängen kan anordnas.

Från Mörvikshummeln, bergbanans öfre slutpunkt, anlägges en källkana utefter fjällsluttningen i vestlig riktning fram mot den för sin utmärkta skidterräng kända Ullådalen.

Här gör källkanan en stor bukt och går därifrån tillbaka i ungefär parallell riktning mot Åre, där den slutar direkt invid bergbanans näst nedersta station. Där har man alltså endast att taga ombord sig själf och sin kälke för att ånyo bekvämt nå backens krön.

Denna källkana, som får en längd af c:a 7 km. och därunder faller ej mindre än c:a 400 meter (alltså en medellutning af 1: 17,5) går till hela sin längd utefter södra fjällsluttningen med en hänförande utsikt öfver Åresjön och Åredalen.

Mörvikshummeln blir äfven en utmärkt utgångspunkt för långväga skidfärder utför fjällsluttningarna antingen mot Ullådalen och däröfver till Dufeds och Tegefors stationer eller österut till Undersåker, Hållands och Hjärpens stationer, öfverallt en härlig och behagligt sluttande terräng och så alltid bekväm hemfart med tåget.

Att Åre såsom *luftkurort* genom dessa anläggningar skulle vinna ofantligt ligger i öppen dag, då man genom bergbanans förmedling skulle blifva i tillfälle välja det höjdläge som bäst passar, och det friska sport- och turistlifvet rundt omkring skulle bereda nödig omväxling och förströelse.

C. O. Rahm.